

We zijn met te veel op de planeet!

Een gezond evenwicht tussen mens en natuur is een problematiek die al eeuwen de mensheid bezighoudt. Maar in zekere zin is het een taboeonderwerp omdat het durven stellen dat we met te veel zijn op bepaalde plaatsen op de planeet aarde iets onheilspellends kan inhouden. Toch zijn er doorheen de geschiedenis en vandaag heel wat mensen die de problematiek van de overbevolking als oorzaak van veel onheil op een wetenschappelijk niveau durven benoemen en analyseren om er te overwegen conclusies uit te trekken.

Ofwel benadert men dat thema slo-ganesk met algemeenheden, gratis stellingen en intentionele beweringen, ofwel met wetenschappelijke analyses die bijwijlen ontvullerend én onvoorziën verrassend of zelfs controverseeel zijn. Fons Jena behoort tot deze laatste groep en brengt in een bevattelijk geschreven en goed gestoffeerd boek een pleidooi om het thema van

overbevolking niet te ontwijken, maar het op de politieke agenda te plaatsen en het ook voor het bredere publiek bespreekbaar te maken.

'Out of the box'-denken

Weinigen in Vlaanderen durfden vooralsnog het thema aan. Wijlen professor Etienne Vermeersch was een

van hen. Ook al gruwden sommigen van zijn beschouwingen, rond een man van zijn formaat kon niemand heen. Twee kinderen per vrouw was voor hem een maximum en een door de overheid gestimuleerde bevolkingspolitiek waren zijn uitgangspunten. Het was een gedurfde stelling. Vandaag stelt Jena vast dat er nog wel veel wordt nagedacht over de problematiek, maar dat sommigen bij het ermee naar buiten komen zich veilig willen opstellen binnen het dwangmatig politiek correcte denken. Bovendien zijn hun werkgevers vaak gericht op het groeidenken, wat nefast is voor hun vrij en kritisch denken. Wie 'out-of-the-box' denkt, haalt nauwelijks de media. Fons Jena laat het evenwel niet aan zijn hart komen. Dit boek is er het bewijs van. Ook de leesbaarheid en

de fraai verzorgde uitgave nodigen de lezer uit het tot het einde toe met aandacht en al dan niet met instemming te lezen.

Tussen droom en daad...

Jena bouwt zijn visie nauwgezet op en creëert zelfs eigen wetenschappelijke theorieën, zoals zijn EED-model van overbevolking (met de factoren ecologie, economie en demografie) en het DNL-model (duurzaamheid, natuurruimte en levenskwaliteit), die hij als graadmeters ontwikkelt om de impact van de bevolkingsgroei te definiëren. Het vraagt enige inspanning van de lezer om hierin mee te denken, maar geleidelijk aan is het duidelijk waar de auteur naartoe wil: een minder bevolkte wereld in evenwicht voor wie er leeft en er activiteit ontwikkelt. Na de theorie en veel beschou-

wingen komt hij in hoofdstuk 14 echter tot wat hij noemt het 'overbevolkingsactivisme'. Hierin geeft hij concrete aanzetten op internationaal, nationaal en zelfs lokaal vlak om "om te schakelen van een antropocentrische groei-cultuur naar een ecocentrische krimpcultuur". Tegelijk is hij realistisch en overtuigd dat "er heel wat overtuigingswerk zal aan te pas komen". Hoe goed bedoeld en gestaafd ook, toch kunnen sommige 'aanbevelingen' wenkbrauwen doen fronsen, bijvoorbeeld: "De beschikbaarheid van kinderopvang en scholen beperken zodat verdere bevolkingsgroei ontmoedigd wordt. Hoe schaarser kinderopvang en schoolplaatsen zijn, hoe meer koppels gaan nadenken over hun kindwens." Kortom: het ene voorstel lijkt haalbaarder dan andere. De voorstellen moeten aanzetten om het moeilijke debat

op gang te brengen, waarbij hij zich goed realiseert dat er ook vanuit de grote wereldgodsdiensten en vanuit visies op economische groei en migratie flink wat weerstand te incasseren valt.

In tijden van een opgedrongen pensée unique en politiek correcte banbliksems is deze onderbouwde studie niet alleen aanbevolen, maar ook een 'must' teneinde ook eens een ander geluid te horen, ook al strijkt dat nu en dan tegen de haren in. Lezen, zolang het nog kan en mag!

KVDP

Fons Jena, 'We zijn met te veel. Een pleidooi voor een herbergzame wereld.' Eburon Academic Publishers, Utrecht 2021, 269 blz, prijs: 24,50 euro, ISBN 9789463013574